

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ / MAGISTERSKÉ PRÁCE
OPONENT

Název	Návykové látky v těhotenství a jejich možný vliv na vývoj dítěte
Autor	Bc. Jiřina Majerová
Vedoucí práce	PhDr. Ilona Preslová
Oponent práce	Mgr. Lenka Šťastná, Ph.D.

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky	Body
<p>Abstrakt</p> <p>Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?</p> <p>Koresponduje abstrakt s obsahem práce?</p> <p>Má abstrakt přiměřený rozsah?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení (0 bodů).</p> <p>Abstrakt popisuje obsah celé práce kapitolu po kapitole. Již z abstraktu je zřejmé, že autorka nemá jasno v tom, co je cílem její práce. Práce se jmenuje „Návykové látky v těhotenství a jejich možný vliv na vývoj dítěte,“ tuto problematiku autorka ovšem nezpracovává. Zcela zbytečně se v první části věnuje obecné charakteristice drog. Nejenže jde o povrchní zpracování tématu nedosahující úrovně diplomové práce, ale celá tato část působí jako textová „vata“. V dalších částech se dovídáme o tom, jak je která kniha napsaná, co v ní je a co v ní chybí. Problematice užívání drog v těhotenství se věnuje jedna kapitola z celé práce. Stejně tak další cíle, které jsou v abstraktu formulovány, nebyly adekvátně naplněny.</p>	0 / max. 5
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <p>Je zdůvodnění práce logické?</p> <p>Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <p>Je zvolená literatura aktuální?</p> <p>Je použitá literatura řádně citována?</p> <p>Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem?</p> <p>Byl dosavadní výzkum podroben kritice?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená (0-4).</p> <p>Předkládaná práce je spíše teoreticky zaměřená (autorka záběr na analýzu textů zdůvodňuje tím, že by byla respondenty odmítnuta, tak nemá cenu se o výzkum pokoušet), autorka deklaruje aplikaci obsahové analýzy na zvolený materiál. Rešerše literatury týkající se užívání drog v těhotenství nebyla provedena, autorka texty vybrala dle jejich nejlepší dostupnosti, což se neslučuje s požadavky na odbornou práci. Autorka vychází především z monografických publikací, aktuální články v českých odborných periodících na toto téma uvádí 2. Celkem se jedná o 6 českých zdrojů k tomuto tématu. Stejně tak zachází se zahraniční literaturou, kterou sice používá, ale opět nekorektním způsobem (2 publikace). Použitá literatura je tedy sice k danému tématu, její záběr je ovšem nedostatečný a neaktuální (až zastaralá). Argumentace v praktické části je</p>	4 / max. 20

	zcela subjektivního rázu.	
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <p>Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?</p> <p>Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <p>Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci?</p> <p>Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?</p> <p>Má práce logickou strukturu?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám (0-4).</p> <p>Cíle práce neodpovídají názvu práce, nekorespondují s výzkumnými otázkami, v různých částech textu se dovídáme další cíle práce. Z celé práce není vůbec jasné, o co vlastně autorce šlo. Dle mého názoru nesplnila ani jeden z různých cílů, které nastínila. Volba metod je zcela neadekvátní, celá práce je metodologicky na nedostatečné úrovni. Autorka zvolila obsahovou analýzu pro tento účel (předpokládejme, že chtěla srovnat to, jak je o užívání drog v těhotenství informováno ve vybraných publikacích) zcela nevhodnou. Ani samotná aplikace obsahové analýzy není v pořádku, autorka vlastně vůbec obsahovou analýzu neprovedla. V „praktické“ části čteme spíše něco jako „recenzi na knihu“. Text je zdlouhavý, čteme, co kde autor napsal, co opomněl, na co kladl důraz apod. O účincích drog na plod, případně porod (jak je formulováno ve výzkumných otázkách) autorka systematicky neinformuje. Všechny postupy jsou sice popsány, celá práce ovšem postrádá jakýkoli správný metodologický rámec, adekvátní teoretické zakotvení a praktickou využitelnost.</p>	4 / max. 20
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <p>Jsou závěry prezentovány srozumitelně?</p> <p>Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?</p> <p>Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?</p> <p>Jsou závěry korektní?</p> <p>Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?</p> <p>Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?</p> <p>Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků (0-8).</p> <p>Práce se na první pohled jeví jako pečlivě zpracovaná, věnující se danému tématu. Při prezentování „výsledků“ vnímám tvrzení autorky jako subjektivní a často zavádějící, rozhodně nevyplývající z analýzy, neboť ta je nevhodně zvolena a výzkumný soubor 8 publikací je velmi zavádějící. Jen při zadání tématu užívání alkoholu v těhotenství do Pubmed nalezneme téměř 26000 článků. Tato práce redukuje celou tuto problematiku do 2 zahraničních zdrojů. Přestože autorka tvrdí, že chce mj. „objektivně zmapovat zvolené texty“ (s. 51), tak nešetří vyjádřeními jako: „Pro mne je velmi zajímavé, že každý text, tedy jeho struktura se mně od autora k autorovi.“ (s. 57) – gramatické chyby v textu, toto vyjádření nepovažuji ani za odborné, ani za nijak překvapující a zajímavé. V tomto duchu se nese předkládaná „analýza“ textů, kdy jsou prezentována zcela zřejmá fakta jako něco nového a objevného.</p>	8 / max. 30

<p>Etické aspekty práce</p> <p>Byly vzaty v úvahu etické otázky? Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu? Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?</p>	<p>Etické aspekty nejsou diskutovány, nejsou pro tuto práci relevantní.</p>	<p>/ max. 10</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce.</p> <p>Pojednává práce aktuální/praktický problém? Je práce přínosná z hlediska oboru? Obsahuje práce všechny klíčové části? Má práce dostatečný či přiměřený rozsah? Je práce logicky uspořádána? Je práce z formálního hlediska bez chyb?</p>	<p>Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru. Text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu (4-7).</p> <p>Práce se zabývá aktuálním praktickým tématem, kterému je v současné odborné literatuře věnováno poměrně dost pozornosti. Práce je pojata spíše teoreticky, nespĺňuje však nároky ani na teoretickou, ani na výzkumnou práci. Text je sice vhodně členěn, obsahová úroveň je nedostatečná. Po formální stránce je práce v pořádku. Tuto diplomovou práci nevnímám jako odborně a společensky přínosnou. Odborník se nedočetl nic o užívání drog v těhotenství, pouze zjistil, co a jak je publikováno ve vybraných 8 publikacích. Rozhodně nelze hovořit o zhodnocení současného stavu poznání v této oblasti.</p>	<p>4 / max. 15</p>

Celkové hodnocení úrovně práce

Komentář oponenta / vedoucího práce (celkové shrnující hodnocení, poznámky)	<p>Diplomová práce „Návykové látky v těhotenství a jejich možný vliv na vývoj dítěte“ si klade za cíl porovnat v literatuře téma problematiky těhotenství u žen, u nichž bylo prokázáno opakované a škodlivé užívání ve spojitosti s konkrétními legálními a nelegálními látkami. Následně kladené výzkumné otázky nereflktují tento stanovený cíl a reflexe těchto otázek není učiněna ani v závěru a diskuzi této práce (1. Dochází u dětí, u jejichž matek bylo prokázáno opakované a škodlivé užívání návykových látek, ke vzniku vývojových vad? 2. Dochází u dětí, u jejichž matek bylo prokázáno opakované a škodlivé užívání návykových látek, ke vzniku poruch spojených s pozorností? 3. Může užívání návykových látek ovlivnit vývoj plodu během těhotenství?). Teoretická část práce je zpracována na úrovni odpovídající spíše bakalářské práci. Očekávala bych, že kapitoly se budou zabývat problematikou užívání jednotlivých drog v těhotenství a rizik s tím spojených, ale není tomu tak. Teoretická část je tak povrchní, obecně zpracovaná, napsaná spíše populárně naučně, bez odborné terminologie. Praktickou/výzkumnou část práce autorka staví na obsahové analýze vybraných publikací. Již způsob výběru publikací vnímám jako nedostatečný. Rešerši současné české, případně zahraniční literatury autorka neprovedla vůbec. Volbu obsahové analýzy v tomto případě vnímám jako nevhodnou, z analýzy textů není ani zřejmé, že by ji autorka vůbec nějakým způsobem aplikovala. Presentaci závěrů vnímám jako subjektivní, spíše odpovídající recenzi vybraných publikací. Práce je po formální stránce zcela v pořádku, citace literatury je správná, práce je pečlivě vypracovaná, po obsahové a metodologické stránce je ovšem jen těžko přijatelná a neodpovídá standardům odborné práce.</p> <p>Poznámky k jednotlivým kapitolám teoretické části:</p> <p>Kapitola 1 Návykové látky v těhotenství je psaná spíše na úrovni bakalářské práce, bez uvedení zahraničních zdrojů, bez hlubšího popisu a vzhledu do problematiky, bez adekvátní odborné terminologie např. v části vývojové aspekty vzniku závislosti, problematika užívání drog v těhotenství zmíněna spíše okrajově, převážná část textu spíše na obecné úrovni.</p> <p>Kapitolu 2 Rozdělení a účinky návykových látek vnímám jako zcela zbytečnou v tom pojetí, které autorka prezentuje, není vztažena vůbec na populaci těhotných. V této kapitole také autorka zmiňuje další ze svých cílů: „A v neposlední řadě je tato práce koncipována i pro širokou veřejnost...“. Diplomová práce je odborná kvalifikační práce, ze které mohou dále vycházet populárně-naučné texty, sama by takovým textem být neměla.</p> <p>Kapitola 3 Uživatelky návykových látek v těhotenství a mateřství obsahuje povrchní, obecné informace. O prevalenci a charakteristice užívání alkoholu a tabáku v tomto období máme v České republice již poměrně dost studií, autorka nezmiňuje ani jednu. Také informace o nelegálních drogách v tomto kontextu jsou kusé.</p>
--	---

	<p>Kapitola 4 Vývoj dítěte v prenatálním období popisuje vývoj velmi zešíroka, na místě by bylo odkázat na adekvátní odbornou literaturu a věnovat se specifikům vývoje plodu u uživatelék drog, vlivu drog na plod v tomto období.</p> <p>V podobném stylu je psána kapitola 5, bez zacílení na těhotné uživatelky.</p> <p>Kapitola 6 Porodní komplikace spojené s užíváním návykových látek – kapitola je pojata velmi obecně, není popsán vliv drog na prenatální vývoj, není uvedena prevalence poruch/komplikací alespoň v obecné populaci. Např. pojetí ADHD je nesprávně uchopené, chybí definice dle DSM, autorka nezmiňuje, že v MKN 10 se jedná o jiné vymezení (F90.0, F90.1), není zřejmé, odkud pocházejí prezentované subtypy ADHD. Z textu je zřejmé, že se autorka v problematice a terminologii neorientuje, používá stále klasifikaci DSM IV, přestože DSM 5 je již dostupná i v českém jazyce.</p>
Doplňující otázky k obhajobě	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2.
Body celkem	20 (+ případných 10 bodů za etické aspekty) / max. 100 bodů
Navrhované hodnocení	<i>práci nedoporučuji k obhajobě</i>
Datum	31.5.2016
Jméno a příjmení, podpis	Lenka Šťastná

Instrukce pro posudky bakalářských prací:

1. Každou z hodnocených položek obodujte do pravého sloupce počtem bodů. Případné slovní připomínky k jednotlivým položkám připojte k souhrnnému hodnocení, pro které je vyhrazeno pole formuláře na posledním listu posudku.
2. Napište celkové shrnující hodnocení, včetně případných poznámek k jednotlivým položkám.
3. Navrhněte minimálně dvě doplňující otázky k obhajobě.
4. Doplňte celkový součet bodů a navrhované hodnocení.
5. Vytiskněte, podepište, pošlete do CA.

Instrukce pro posudky magisterských prací:

1. Každou z hodnocených položek obodujte do pravého sloupce počtem bodů.
2. U každé z hodnocených položek nahraďte text v poli „úroveň a charakteristika položky“ vlastním hodnotícím komentářem, který odpovídá na otázky vlevo, stávající obecnou formulací jednotlivých úrovní se můžete inspirovat.
3. Napište celkové shrnující hodnocení.
4. Navrhněte minimálně dvě doplňující otázky k obhajobě.
5. Doplňte celkový součet bodů a navrhované hodnocení.
6. Vytiskněte, podepište, pošlete do CA.

Klasifikace práce podle bodového hodnocení

Výsledná známka	Bodové rozpětí pro bakalářské práce	Bodové rozpětí pro magisterské práce
Výborně	100–81	100–86
Velmi dobře	80–61	85–71
Dobře	60–41	70–56